

som paa, at ogsaa Jorden steg i Pris. Men hvis det ærede Medlem vil dyrke Historien, saa var det lige saa rigtigt at tage Tidsrummet før 1902, for lige siden 1881 og op til 1902 faldt Jorden stadig væk i Pris; og hvis det ærede Medlem vil vende sig fra Historien til Nutiden og til Fremtiden, vil han sikkert give mig Ret i, at nu er vi igen inde i en Periode, hvor Jorden vil falde i Pris og falde i Pris Aar for Aar.

Naar jeg siger, at dette Lovforslag forekommer mig i høj Grad overflødig, er det, fordi der i dette Øjeblik er et saa rigeligt Udbud af Jord, som vi, der lever nu, maaske ikke har oplevet før. De Vanskeligheder, der har været, er til Dels til Stede endnu, men de ligger ikke i Jordens Tilvejebringelse, det er, som jeg har nævnt, Bygningernes Opførelse, der stadig staar som en Vanskelighed, der skal overvindes; men denne Vanskelighed er dog i nogen Grad formindsket, og Tilvejebringelsen af Besætning og Inventar er i meget høj Grad lettet, og jeg hilser det med Glæde, at der derfor synes at aabne sig en Udsigt til, at nye Brug kan oprettes under mere sunde Forhold, end det er sket tidligere. Men med Hensyn til Jorden er Forholdene de gunstigst mulige. Hvis man ønsker at tage Jorden til de mindre Brug fra de større og de største Gaarde, og det har altid været den Betragtning, man har anset for den rigtige, er det netop saadan, at fra disse de største Gaarde er der et rigeligt Tilbud af Jord. Jeg tør ikke sige, hvor mange af vore største Gaarde der er til Salg, men jeg er tilbøjelig til at tro, det vil være rigtigt at sige, at i dette Øjeblik er over Halvdelen af vore største Landbrug at faa til Købs og meget lette at faa til Købs til stadig faldende Priser. Hvis da ikke Forslagsstillerne har en særlig drilagtig Glæde i absolut at ville tage den Jord, som ikke er til Salg, og kassere den, som kan faas, ser jeg slet ikke Nyttens af dette Forslag; det forekommer mig, at dets Overflødighed er indlysende.

Men naar jeg har sagt dette, vil jeg gerne føje til, at jeg derfor ingenlunde betragter Lovforslaget som et ligegyldigt Forslag. Jeg mener ikke, det vil være rigtigt at betragte det saaledes. Det er et Forslag, som i Virkeligheden fortjener Opmærksomhed. Det er et Forslag, der er typisk for en Række Anskuelser, der findes i vor Tid, og det er et Forslag, som, hvis det blev ophøjet til Lov, vilde faa sine Virkninger, og et Forslag, som, selv om det ikke bliver vedtaget her i dette Ting, alligevel har sin ganske aabenbare og tydelige Hensigt.

Med Hensyn til Virkningerne af Forslaget, hvis det vandt Tilslutning her i Tinget, vil jeg sige, at for selve Udstykningsbevægelsen vil der ikke være nogen Virkninger at spore; derimod vil der ganske sikkert blive ret betydelige Virkninger at spore med Hensyn til hele vort Landbrugs-erhvervs økonomiske og sociale Stilling. Forslaget gaar ud paa, at Jorden skal kunne tvangs erhverves eller eksproprieres, naar det er tiltrængt. Som en særlig Hensynsfuldhed er der føjet til, at man skal dog sidst angribe de Landbrug, der skønnes at være veldrevne; og det maa ogsaa ses som en Hensynsfuldhed fra Forslagsstillerens Side, at man under denne Ekspropriation ogsaa skal tage Hensyn til, at der ikke bliver et Misforhold mellem Bygningernes Størrelse og det tilliggende Areal.

Men hvem er det, der skal afgøre, hvornaar en Ekspropriation skal finde Sted? Er det saaledes, at den enkelte Mand, der sidder med en Ejendom og lægger hele sit Arbejde og alt, hvad han kan skrabe sammen af Kapital, i Bedriften, har nogen Indfyldelse? Hvem er det, det tilkommer at afgøre dette for den enkelte afgørende Spørgsmaal, naar det tiltrænges, og naar det ikke tiltrænges overfor en bestemt Ejendom? Hvem er det, der skal afgøre, om en Ejendom er veldreven eller ikke veldreven? Hvem er det, der skal afgøre, om der er et Misforhold til Stede mellem Bygninger og Areal? Det er, jeg kunde næsten fristes til at sige: selvfølgelig, et Nævn. Det er et Nævn, og det er jo ikke noget nyt; naar vi faar Forslag fra den Side, løses alle Spørgsmaal, alle Vanskeligheder, ved at der nedsættes et Nævn.

Hvorledes er nu dette Nævn sammensat, som skal have denne ikke helt betydningsløse Opgave at afgøre alle disse Spørgsmaal? Det skal sammensættes paa den Maade, at Landbrugsministeren udnævner de Medlemmer, der skal sidde i Nævnet. Jeg kan ikke se anderledes paa det, end at der her er vist mig, som dog i dette Øjeblik er Landbrugsminister, en overordentlig stor Tillid, som jeg i høj Grad takker for. Men jeg maa gøre Forslagsstillerne opmærksom paa, at det ikke er sikkert, at jeg bliver siddende som Landbrugsminister alle Dage, det kan være, der kommer andre Landbrugsministre, og disse Nævn og deres Sammensætning vil altsaa være afhængig af de forskellige Landbrugsministres Syn paa dette Forhold.

Det, Forslaget gaar ud paa, er altsaa, at Ejendomsretten til Jorden lægges i Hænderne paa et Nævn, der udpeges af skif-